TIESAS SPRIEDUMS (septītā palāta)

2025. gada 18. decembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Rūpniecības politika – Informācijas sniegšanas kārtība tehnisko standartu un noteikumu un informācijas sabiedrības pakalpojumu noteikumu jomā – Direktīva (ES) 2015/1535 – Jēdziens "tehniskie noteikumi – Valsts tiesiskais regulējums, kas paredz pienākumu nodokļu administrācijas datubāzē reģistrētās programmatūras pirmkodu iesniegt institūcijai, kura pārbauda atbilstību tehniskajām nodokļu prasībām – LESD 34. pants – Pasākums ar importa kvantitatīvajam ierobežojumam līdzvērtīgu iedarbību – Samērīguma princips

Lietā C-353/24

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nams (Latvija) iesniedzis ar 2024. gada 13. maija lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2024. gada 15. maijā, tiesvedībā

SIA "EUROPARK LATVIA",

SKIDATA GmbH

pret

Valsts ieņēmumu dienestu,

piedaloties –

SIA "19 points",

SIA "Ernst & Young Baltic",

TIESA (septītā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs F. Šalīns [*F. Schalin*], tiesneši M. Gavalecs [*M. Gavalec*] (referents) un Z. Čehi [*Z. Csehi*],

ģenerāladvokāte: J. Kokote [*J. Kokott*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

* Tiesvedības valoda – latviešu.

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

– SIA "EUROPARK LATVIA" vārdā – S. Petrovičs, advokāts,

– *SKIDATA GmbH* vārdā – R. Gasūns, jurists,

– Latvijas valdības vārdā – J. Davidoviča un K. Pommere, pārstāves,

– Čehijas valdības vārdā – *A. Edelmannová*, *M. Smolek* un *J. Vláčil*, pārstāvji,

– Eiropas Komisijas vārdā – *M. Escobar Gomez*, *L. Malferrari* un I. Naglis, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokātes uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 98/34/EK (1998. gada 22. jūnijs), kas nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko standartu un noteikumu, un Informācijas sabiedrības pakalpojumu noteikumu sfērā (OV 1998, L 204, 37. lpp.), ar grozījumiem, kas izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Regulu (ES) Nr. 1025/2012 (OV 2012, L 316, 12. lpp.) (turpmāk tekstā – "Direktīva 98/34"), 1. panta 11. punktu un 8. panta 1. punktu, kā arī LESD 34. pantu.

2 Šis lūgums iesniegts saistībā ar strīdu starp SIA "EUROPARK LATVIA" (turpmāk tekstā – "*Europark*") un *SKIDATA GmbH* (turpmāk tekstā – "*Skidata*"), no vienas puses, un Valsts ieņēmumu dienestu (Latvija), no otras puses, par pēdējā minētā lēmumu, ar ko no tā datubāzes ir izslēgtas *Skidata* ražotas automātiskās maksāšanas ierīces.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 98/34

3 Direktīvas 98/34 1. pantā bija noteikts:

"Šajā direktīvā:

1) "prece" – jebkura rūpnieciski ražota prece un jebkurš lauksaimniecības produkts, tostarp zivju produkcija;

[..]

3) “tehniski parametri [tehniska specifikācija]” – parametri, kas ietverti dokumentā, kurš nosaka preces nepieciešamās īpašības, piemēram, kvalitātes līmeni, darbību, drošību vai izmērus, ieskaitot prasības, kas piemērojamas precei saskaņā ar nosaukumu, ar kuru preci pārdod, terminoloģiju, simboliem, pārbaudēm un pārbaužu metodēm, iesaiņojumu, marķēšanu vai etiķetēšanu un atbilstības novērtēšanas procedūrām.

   [..]

4) “citas prasības” – prasība, kas nav tehniski parametri, kas izvirzītas precei, lai īpaši aizsargātu patērētājus vai vidi, un kas ietekmē tās dzīves ciklu pēc laišanas tirgū, piemēram, izmantošanas, atkārtotas izmantošanas, atkārtotas izlietošanas vai iznīcināšanas nosacījumi, ja šādi nosacījumi var būtiski ietekmēt preces sastāvu vai īpašības, vai tās realizāciju;

5) “noteikumi par pakalpojumiem” – vispārīga rakstura prasība attiecībā uz pakalpojumu sniegšanas uzsākšanu un veikšanu 2. punkta nozīmē, jo īpaši, noteikumi, kas skar pakalpojumu sniedzēju, pakalpojumus un pakalpojumu saņēmēju, izņemot noteikumus, kas nav paredzēti šajā punktā noteiktajiem pakalpojumiem.

[..]

11) “tehniskie noteikumi” – tehniski parametri un citas prasības vai noteikumi par pakalpojumiem, ietverot attiecīgus administratīvus noteikumus, kuru ievērošana ir obligāta, *de jure* vai *de facto*, tirdzniecības, pakalpojumu sniegšanas, pakalpojumu sniedzēja izveidošanas vai izmantošanas gadījumā kādā dalībvalstī vai lielā tās daļā, kā arī dalībvalstu normatīvie un administratīvie akti, izņemot 10. pantā minētos, kas aizliedz preces ražošanu, ievešanu, tirdzniecību vai izmantošanu vai kas aizliedz pakalpojumu sniegšanu vai izmantošanu, vai uzņēmumu kā pakalpojumu sniedzēju.

   De facto tehniski noteikumi ietver:

   – dalībvalsts normatīvos un administratīvos aktus, kas attiecas vai nu uz tehniskiem parametriem, vai citām prasībām, vai uz noteikumiem par pakalpojumiem, vai uz profesionāliem kodeksiem vai praksi, kas savukārt attiecas uz tehniskiem parametriem vai citām prasībām, vai uz noteikumiem par pakalpojumiem, atbilstība kuriem tiek pielīdzināta atbilstības prezumpcijai iepriekšminēto normatīvo un administratīvo aktu noteikumiem,

   – brīvprātīgus nolīgumus, kuros valsts iestāde ir līgumslēdzēja puse, un kas vispārīgās interesēs paredz atbilstību tehniskiem parametriem vai citām prasībām, vai noteikumiem par pakalpojumiem, izņemot valsts sagādes konkursu noteikumus,

   – tehniskus parametrus vai citas prasības, vai noteikumus par pakalpojumiem, kas saistīti ar fiskāliem vai finansiāliem pasākumiem, kas ietekmē preču vai pakalpojumu patēriņu, veicinot atbilstību šādiem tehniskiem parametriem vai citām prasībām, vai noteikumiem par pakalpojumiem; tehniskie parametri vai citas prasības, vai noteikumi par pakalpojumiem, kas saistīti ar valstu sociālā nodrošinājuma sistēmām, nav ietverti.

     Tas ietver tehniskos noteikumus, ko uzliek dalībvalstu izraudzītas iestādes, kuras ietvertas sarakstā, kuru [Eiropas] Komisija sastāda līdz 1999. gada 5. augustam, 5. pantā minētajā Komitejas sistēmā 5.

     Šo pašu kārtību izmanto šā saraksta grozīšanai.

12) “tehnisko noteikumu projekts” – teksts par tehniskiem parametriem vai citām prasībām, vai noteikumiem par pakalpojumiem, ietverot administratīvus noteikumus, kas formulēti teksta ieviešanai vai lai ieviestu to kā tehnisku noteikumu, tekstam esot sagatavošanas stadijā, kad vēl iespējams izdarīt būtiskus grozījumus.

[..]”

4 Šīs direktīvas 8. panta 1. punkta pirmajā daļā bija paredzēts:

“Saskaņā ar 10. pantu dalībvalstis nekavējoties dara Komisijai zināmu jebkuru tehnisko noteikumu projektu, izņemot gadījumus, ja tas pārņem visu starptautiskā vai Eiropas standarta tekstu. Šajā gadījumā pietiek ar informāciju par attiecīgo standartu; tās paziņo Komisijai pamatojumu šādu tehnisku noteikumu pieņemšanas vajadzībai, ja tas jau nav paskaidrots projektā.”

Direktīva (ES) 2015/1535

5 Ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2015/1535 (2015. gada 9. septembris), ar ko nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko noteikumu un Informācijas sabiedrības pakalpojumu noteikumu jomā (OV 2015, L 241, 1. lpp.), Direktīva 98/34 tika atcelta un aizstāta no 2015. gada 7. oktobra.

6 Direktīvas 2015/1535 1 panta 1. punktā noteikts:

“Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

a) “ražojums” ir jebkurš rūpnieciski ražots ražojums un jebkurš lauksaimniecības produkts, tostarp zivju produkcija;

[..]

c) “tehniska specifikācija” ir specifikācija, kas ietverta dokumentā, kurš nosaka ražojuma nepieciešamās īpašības, piemēram, kvalitātes līmeni, darbību, drošību vai izmērus, tostarp prasības, kas piemērojamas ražojumam atbilstīgi nosaukumam, ar kuru ražojumu pārdod, terminoloģiju, simboliem, pārbaudēm un pārbaužu metodēm, iesaiņojumu, marķēšanu vai etiķetēšanu un atbilstības izvērtēšanas procedūrām.

[..]

d) “citas prasības” ir prasība, kas nav tehniska specifikācija, kas izvirzīta ražojumam, lai īpaši aizsargātu patērētājus vai vidi, un kas ietekmē tās dzīves ciklu pēc laišanas tirgū, piemēram, izmantošanas, atkārtotas pārstrādāšanas, atkārtotas izmantošanas vai iznīcināšanas nosacījumi, ja šādi nosacījumi var būtiski ietekmēt ražojuma sastāvu vai īpašības, vai tā realizāciju;

e) “noteikumi par pakalpojumiem” ir vispārīga rakstura prasība attiecībā uz pakalpojumu sniegšanas uzsākšanu un veikšanu b) apakšpunkta nozīmē, jo īpaši – noteikumi par pakalpojumu sniedzēju, pakalpojumiem un pakalpojumu saņēmēju, izņemot noteikumus, kas nav paredzēti minētajā apakšpunktā noteiktajiem pakalpojumiem.

[..]

f) “tehniskie noteikumi” ir tehniskas specifikācijas un citas prasības vai noteikumi par pakalpojumiem, ietverot attiecīgus administratīvus noteikumus, kuru ievērošana ir obligāta, *de jure* vai *de facto*, tirdzniecības, pakalpojumu sniegšanas, pakalpojumu sniedzēja izveidošanas vai izmantošanas gadījumā kādā dalībvalstī vai lielā tās daļā, kā arī dalībvalstu normatīvie un administratīvie akti, izņemot 7. pantā minētos, kas aizliedz ražojuma ražošanu, importu, tirdzniecību vai izmantošanu vai kas aizliedz pakalpojumu sniegšanu vai izmantošanu vai arī aizliedz veikt uzņēmējdarbību kā pakalpojumu sniedzējam;

De facto tehniski noteikumi ietver:

i) dalībvalsts normatīvos un administratīvos aktus, kas attiecas vai nu uz tehniskām specifikācijām, vai citām prasībām, vai uz noteikumiem par pakalpojumiem, vai uz profesionāliem kodeksiem vai praksi, kas savukārt attiecas uz tehniskām specifikācijām vai citām prasībām, vai uz noteikumiem par pakalpojumiem, atbilstība kuriem tiek pielīdzināta atbilstības prezumpcijai iepriekšminēto normatīvo un administratīvo aktu noteikumiem;

ii) brīvprātīgus nolīgumus, kuros valsts iestāde ir līgumslēdzēja puse un kas vispārīgās interesēs paredz atbilstību tehniskām specifikācijām vai citām prasībām, vai noteikumiem par pakalpojumiem, izņemot publisko iepirkumu konkursu noteikumus;

iii) tehniskas specifikācijas vai citas prasības, vai noteikumus par pakalpojumiem, kas saistīti ar fiskāliem vai finansiāliem pasākumiem, kas ietekmē ražojumu vai pakalpojumu patēriņu, veicinot atbilstību šādām tehniskām specifikācijām vai citām prasībām, vai noteikumiem par pakalpojumiem; tehniskas specifikācijas vai citas prasības, vai noteikumi par pakalpojumiem, kas saistīti ar valstu sociālā nodrošinājuma sistēmām, nav ietverti.

Tas ietver tehniskos noteikumus, ko nosaka dalībvalstu izraudzītas iestādes, kuras ietvertas sarakstā, kuru izveido un vajadzības gadījumā atjaunina Komisija, 2. pantā minētās Komitejas satvarā.

Šo pašu kārtību izmanto šā saraksta grozīšanai;

g) “tehnisko noteikumu projekts” ir teksts par tehnisku specifikāciju vai citu prasību, vai noteikumiem par pakalpojumiem, ietverot administratīvus noteikumus, kas formulēti teksta ieviešanai vai lai ieviestu to kā tehnisku noteikumu, tekstam esot sagatavošanas stadijā, kad vēl iespējams izdarīt būtiskus grozījumu.

[..]”

7 Šīs direktīvas 5. panta 1. punkta pirmajā daļā paredzēts:

“Saskaņā ar 7. pantu dalībvalstis nekavējoties dara Komisijai zināmu jebkuru tehnisko noteikumu projektu, izņemot gadījumus, ja tas pārņem visu starptautiskā vai Eiropas standarta tekstu – tādā gadījumā pietiek ar informāciju par attiecīgo standartu; tās paziņo Komisijai pamatojumu šādu tehnisku noteikumu pieņemšanas vajadzībai, ja minētais pamatojums jau nav paskaidrots projektā.”

Latvijas tiesības

Likums "Par nodokļiem un nodevām"

8 Likuma "Par nodokļiem un nodevām" 28.[1] panta 4.[1] daļā noteikts:

"Nodokļu maksātāji drīkst lietot elektroniskās ierīces un iekārtas, kuras atbilst nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu tehniskajām prasībām un kurām ir veikta atbilstības pārbaude. Elektronisko ierīču un iekārtu apkalpošanu drīkst veikt apkalpojošais dienests, kuram ir veikta normatīvajos aktos noteiktā atbilstības pārbaude."

Lietošanas noteikumi

9 Ministru kabineta 2014. gada 11. februāra noteikumu Nr.ºº96 "Nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu lietošanas kārtība" (turpmāk tekstā – "Lietošanas noteikumi"), 121.[4] punkta 4. punktā noteikts:

"Apkalpojošais dienests kases aparātu, hibrīda kases aparātu, kases sistēmu, specializēto ierīču un iekārtu modeļu, modifikāciju, programmas versiju atbilstības pārbaudes veikšanai iesniedz institūcijā tehnisko dokumentāciju ražotāja valsts valodā, pievienojot notariāli apliecinātu tulkojumu valsts valodā. Tehniskajā dokumentācijā ietver: reģistrētās programmatūras, kā arī fiskālās atmiņas moduļa pirmkodu (cilvēkam lasāma datora instrukcija, ko rakstījis programmētājs) un izpildkodu (datoram saprotams simbolu kopums, lai izpildītu programmētāja sastādīto programmu)."

10 Šo Lietošanas noteikumu 121.[5] punktā paredzēts:

"Atbilstības pārbaudes institūcija sešu mēnešu laikā no šo noteikumu 121.[4] punktā norādīto dokumentu saņemšanas izsniedz apkalpojošajam dienestam atbilstības apliecinājumu par kases aparāta, hibrīda kases aparāta, kases sistēmas, specializētās ierīces un iekārtas modeļa, modifikācijas vai versijas atbilstību nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu tehniskajām prasībām [..] vai atteikumu izsniegt atbilstības apliecinājumu, kā arī nosūta to dienestam."

11 Saskaņā ar minēto Lietošanas noteikumu 129.[4] punkta 6. punktu:

"Reģistrējot Valsts ieņēmumu dienesta vienotajā datubāzē (reģistrā) apkalpojošā dienesta apkalpojamā kases aparāta, hibrīda kases aparāta, kases sistēmas, specializētās ierīces un iekārtas modeli vai modifikāciju, apkalpojošais dienests, kas ir iekārtas vai ierīces ražotājs vai ražotāja autorizēts pārstāvis, iesniedz Valsts ieņēmumu dienestā pēc Valsts ieņēmumu dienesta pieprasījuma 24 stundu laikā – reģistrētās programmas pirmkodu."

12 Lietošanas noteikumu 129.[17] punkta 1. punkta 1.2.2. apakšpunktā paredzēts:

"Dienests izslēdz no dienesta vienotās datubāzes (reģistra): uz lietotāja vārda reģistrētos kases aparātus, hibrīda kases aparātus, kases sistēmas, specializētās ierīces un iekārtas: nav nodrošinātas prasības, kas noteiktas normatīvajos aktos par nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu tehniskajām prasībām. Dienests 15 darbdienu laikā informē lietotāju par izslēgšanu no dienesta vienotās datubāzes (reģistra)."

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

13 *Europark* ir Latvijā reģistrēta komercsabiedrība, kas sniedz transporta autostāvvietas pakalpojumus. *Skidata* ir Austrijā reģistrēta komercsabiedrība, kas Austrijā ražo automātiskās maksāšanas ierīces un eksportē šīs ierīces uz 25 Eiropas Savienības dalībvalstīm, tostarp Latviju.

14 2015. gada 30. jūnijā un 27. novembrī *Europark* no *Skidata* iegādājās astoņas automātiskās maksāšanas ierīces, kas laikposmā no 2015. gada 8. oktobra līdz 30. decembrim atbilstoši tika reģistrētas Valsts ieņēmumu dienesta vienotajā datubāzē.

15 Ar 2022. gada 16. maija vēstuli SIA "Ernst & Young Baltic", institūcija, kas pārbauda automātisko ierīču un iekārtu atbilstību nodokļu tehniskajām prasībām, informēja Valsts ieņēmumu dienestu, ka tā atteikusies izsniegt atbilstības apliecinājumu attiecībā uz šīm astoņām ierīcēm, jo SIA "19 points" – tirdzniecības automātu apkalpojošais dienests – tai nav iesniedzis Lietošanas noteikumu 121.[4] punkta 4. punktā paredzētos datus, proti, minēto ierīču reģistrētās programmatūras pirmkodu un izpildkodu.

16 Tāpēc ar 2022. gada 2. septembra lēmumu šis dienests minētās ierīces izslēdza no savas datubāzes.

17 Tad *Europark* un *Skidata* cēla prasību atcelt šo lēmumu Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā (Latvija), kas ir iesniedzējtiesa. Tās norāda, ka Lietošanas noteikumi paredz paziņot reģistrētās programmatūras pirmkodu un izpildkodu un tie ir tehniska prasība, par kuru bija jāpaziņo Komisijai saskaņā ar Direktīvas 2015/1535 noteikumiem.

18 Turklāt tās norāda, ka *Europark* kā programmatūras lietošanas tiesību ieguvēja nevar likumīgi pēc savas iniciatīvas iegūt un izplatīt programmatūras pirmkodu bez tā ražotāja *Skidata* piekrišanas, jo šis kods pieder *Skidata* un uz to attiecas komercnoslēpums. Tādējādi pienākums iesniegt pirmkodu nesamērīgi ierobežo ražotāja intelektuālā īpašuma tiesības.

19 Šajā kontekstā iesniedzējtiesa norāda, pirmām kārtām, ka pamatlietā aplūkotās automātiskās maksāšanas ierīces ir "preces" Direktīvas 98/34 1. panta 1. punkta izpratnē. Tādējādi tā jautā, vai pienākums iesniegt šo ierīču reģistrētās programmatūras pirmkodu ietilpst jēdzienā "tehniskie noteikumi" šīs direktīvas 1. panta 11. punkta izpratnē, kurā ir ietvertas četras pasākumu kategorijas. Apstiprinošas atbildes gadījumā tā vēlas noskaidrot, kurā kategorijā šādam pienākumam būtu jāietilpst.

20 Iesniedzējtiesas ieskatā šis pienākums varētu ietilpt trijās no šīm kategorijām un tādējādi tikt kvalificēts vai nu kā "tehniska specifikācija" Direktīvas 98/34 1. panta 3. punkta izpratnē, vai kā "citas prasības" šīs direktīvas 1. panta 4. punkta izpratnē vai arī kā noteikumi, "kas aizliedz preces ražošanu, ievešanu, tirdzniecību vai izmantošanu" un kas paredzēti minētās direktīvas 1. panta 11. punktā.

21 Otrām kārtām, iesniedzējtiesa vaicā, vai pienākumu atbilstības pārbaudes institūcijai iesniegt reģistrētās programmatūras pirmkodu var uzskatīt par pasākumu ar importa kvantitatīvajam ierobežojumam līdzvērtīgu iedarbību LESD 34. panta izpratnē.

22 Iesniedzējtiesa uzskata, ka šim pienākumam ir leģitīms mērķis, jo tas ļauj Valsts ieņēmumu dienestam pārliecināties par reģistra ierakstu pareizību un novērst reģistrācijas neveikšanu vai nodokļu nemaksāšanu. Tomēr tā vēlas noskaidrot, vai šāds pienākums ir vajadzīgs šī mērķa sasniegšanai. Iesniedzējtiesa uzsver, ka attiecīgo pārbaužu veikšanai *Skidata* citās dalībvalstīs

nodrošina tādu automātisko ierīču kā pamatlietā aplūkotās lietojumprogrammas saskarni, kas ļauj iestādei, kura pārbauda atbilstību nodokļu prasībām, iegūt visu nepieciešamo informāciju par maksājumiem. Turklāt iesniedzējtiesa norāda, ka *Skidata* bija piekritusi atbilstības pārbaudes veikšanai izsniegt pirmkoda daļu, kas attiecas uz maksājumu un nodokļu reģistrēšanu. Pamatlietā iesaistītā pārbaudes institūcija šādu pieeju nav apstiprinājusi un joprojām pieprasa darīt zināmu pilnu pirmkodu.

23 Šajā ziņā iesniedzējtiesa uzskata – lai gan pamatlietā aplūkotajā valsts tiesiskajā regulējumā paredzētais pienākums neaizliedz Latvijas tirgū pārdot automātiskās maksāšanas ierīces, tas šo ierīču ražotājiem uzliek dubultu pienākumu, jo tām vienlaikus jāatbilst ražotājas valsts noteikumiem un tirdzniecības valsts noteikumiem. Tādējādi iesniedzējtiesa uzskata, ka šāds pienākums var padarīt minēto ierīču importu grūtāku un dārgāku un tādējādi atturēt ieinteresētos operatorus no pārdošanas Latvijā.

24 Šādos apstākļos Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nams (Latvija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Direktīvas 98/34 1. panta 11. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka pie "tehniskajiem noteikumiem", kuru projekti saskaņā ar šīs direktīvas 8. panta 1. punktu ir jādara zināmi Komisijai, ir pieskaitāma tiesību norma, atbilstoši kurai apkalpojošajam dienestam ir pienākums iesniegt atbilstības pārbaudes institūcijai reģistrētās programmatūras pirmkodu?

2) Vai LESD 34. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka par pasākumu ar importa kvantitatīvajam ierobežojumam līdzvērtīgu iedarbību ir uzskatāma prasība iesniegt atbilstības pārbaudes institūcijai reģistrētās programmatūras pirmkodu?

3) Ja atbilde uz iepriekšējo jautājumu ir apstiprinoša, vai šāds pasākums ir atzīstams par samērīgu attiecībā uz nodokļu kontroles efektivitāti?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

25 Iesākumā jāatgādina, kā izriet no Direktīvas 2015/1535 10. un 11. panta, ka Direktīva 98/34 no 2015. gada 7. oktobra tika atcelta, un spēkā stājās Direktīva 2015/1535. No iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka dažas attiecīgās automātiskās maksāšanas ierīces *Europark* iegādājās 2015. gada 30. jūnijā, bet pārējās – pēc 2015. gada 7. oktobra. Astoņas no attiecīgajām ierīcēm tika reģistrētas Valsts ieņēmumu dienesta datubāzē, bet pēc šī datuma – izslēgtas no tās. No tā izriet, ka pamatlietas faktiskajiem apstākļiem *ratione temporis* ir piemērojami gan Direktīvas 98/34 noteikumi, gan Direktīvas 2015/1535 noteikumi.

26 Tomēr, tā kā tie šo direktīvu noteikumi, kam ir nozīme pamatlietā, ir formulēti līdzīgi, jāņem vērā tikai Direktīvas 2015/1535 noteikumi.

27 Turklāt jānorāda, ka pirmajā jautājumā iesniedzējtiesa ir lūgusi Tiesu interpretēt Direktīvas 98/34 1. panta 11. punktu, ņemot vērā šīs direktīvas 8. panta 1. punktu, saskaņā ar kuru dalībvalstis nekavējoties dara Komisijai zināmu jebkuru "tehnisko noteikumu" projektu šīs direktīvas 1. panta 11. punkta izpratnē. Šajā ziņā jāatgādina, kā to norādījusi arī šī tiesa, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru gadījumā, ja dalībvalsts nav izpildījusi pienākumu par šo projektu

iepriekš paziņot, uz attiecīgajiem "tehniskajiem noteikumiem" nevar atsaukties pret privātpersonām (spriedums, 2020. gada 3. decembris, *Star Taxi App*, C-62/19, EU:C:2020:980, 57. punkts un tajā minētā judikatūra).

28 Tāpēc jāuzskata, ka ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa jautā, vai Direktīvas 2015/1535 1. panta 1. punkta f) apakšpunkts jāinterpretē tādējādi, ka valsts tiesiskais regulējums, kas pakalpojumu sniedzējam, kurš ir atbildīgs par automātiskās maksāšanas ierīču apkalpošanu, uzliek pienākumu iesniegt šo ierīču atbilstības pārbaudes institūcijai šo ierīču reģistrētās programmatūras pirmkodu, ir "tehniskie noteikumi" šīs tiesību normas izpratnē, uz kuriem pret privātpersonām var atsaukties tikai tad, ja par atbilstošo tiesību aktu projektu iepriekš ir paziņots Komisijai atbilstoši Direktīvas 2015/1535 5. panta 1. punkta pirmajai daļai.

29 Jāatgādina, ka Direktīvas 2015/1535 1. panta 1. punkta f) apakšpunktā ir nošķirtas četras tādu pasākumu kategorijas, ko var uzskatīt par "tehniskiem noteikumiem" šīs direktīvas izpratnē, proti, pirmkārt, "tehniskās specifikācijas", otrkārt, "citas prasības", treškārt, "noteikumi par pakalpojumiem" un, ceturtkārt, "dalībvalstu normatīvie un administratīvie akti, kas aizliedz ražojuma ražošanu, importu, tirdzniecību vai izmantošanu". Trīs pirmās pasākumu kategorijas ir definētas attiecīgi šī 1. panta 1. punkta c)–e) punktā.

30 Lai atbildētu uz uzdoto jautājumu, jāpārbauda, vai pienākums atbilstības pārbaudes institūcijai iesniegt automātiskās maksāšanas ierīču reģistrētās programmatūras pirmkodu, piemēram, Lietošanas noteikumos paredzētais pienākums, ietilpst kādā no šīm četrām tehnisko noteikumu kategorijām.

31 Jāprecizē, pirmām kārtām, ka iesniedzējtiesas jautājumi attiecas nevis uz informācijas sabiedrības pakalpojumiem, proti, pakalpojumiem, ko sniedz attālināti ar elektroniskās saziņas līdzekļiem un pēc pakalpojumu saņēmēja individuāla pieprasījuma, bet uz īpašiem produktiem un to izmantošanu, šajā gadījumā uz automātiskās maksāšanas ierīcēm. Tādējādi nav jāpārbauda, vai šāds pienākums ietilpst kategorijā "noteikumi par pakalpojumiem" Direktīvas 2015/1535 1. panta 1. punkta e) apakšpunkta izpratnē.

32 Otrām kārtām, jāpārbauda, vai šis pienākums var ietilpt kategorijā "dalībvalstu normatīvie un administratīvie akti, kas aizliedz ražojuma ražošanu, importu, tirdzniecību vai izmantošanu" Direktīvas 2015/1535 1. panta 1. punkta f) apakšpunkta izpratnē.

33 Šajā gadījumā, ja automātiskās maksāšanas ierīču reģistrētās programmatūras pirmkoda nepaziņošanas atbilstības pārbaudes institūcijai dēļ šīs ierīces nav iespējams izmantot darījumu un maksājumu reģistrēšanai, pamatlietā aplūkotie Lietošanas noteikumi tomēr neaizliedz šādu ierīču ražošanu, importu, tirdzniecību vai izmantošanu.

34 Tādējādi pamatlietā aplūkotajos Lietošanas noteikumos paredzētais pienākums iesniegt reģistrētās programmatūras pirmkodu nevar ietilpt kategorijā "dalībvalstu normatīvie un administratīvie akti, kas aizliedz ražojuma ražošanu, importu, tirdzniecību vai izmantošanu" Direktīvas 2015/1535 1. panta 1. punkta f) apakšpunkta izpratnē.

35 Trešām kārtām, runājot par jautājumu, vai šis pienākums ietilpst jēdzienā "tehniska specifikācija" Direktīvas 2015/1535 1. panta 1. punkta c) apakšpunkta izpratnē, jāatgādina, ka šajā jēdzienā ir izdarīta atsauce uz specifikācijām, kas ietvertas dokumentā, kurš nosaka ražojuma nepieciešamās īpašības, piemēram, kvalitātes līmeni, darbību, drošību vai izmērus, tostarp prasības, kas piemērojamas ražojumam tostarp atbilstīgi atbilstības izvērtēšanas procedūrām.

36 Atbilstoši Tiesas pastāvīgajai judikatūrai jēdziens "tehniska specifikācija" nozīmē, ka valsts pasākumam noteikti jābūt attiecināmam uz pašu preci vai tās iepakojumu un tādējādi tajā jābūt norādītām īpašībām, kurām jāpiemīt precei (spriedums, 2022. gada 24. novembris, *Belplant*, C-658/21, EU:C:2022:925, 24. punkts un tajā minētā judikatūra).

37 Tiesa arī ir atzinusi, ka valsts tiesiskais regulējums, kas produkta tirdzniecībai izvirza prasību saņemt iepriekšēju atļauju, jākvalificē kā "tehniskie noteikumi" Direktīvas 2015/1535 1. panta 1. punkta f) apakšpunkta izpratnē (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2002. gada 22. janvāris, *Canal Satélite Digital*, C-390/99, EU:C:2002:34, 46. punkts un tajā minētā judikatūra).

38 Pamatlietā Lietošanas noteikumu 121.[4] punkta 4. punktā noteiktais ierīču apkalpošanas pakalpojumu sniedzēja pienākums iesniegt attiecīgo preču atbilstības pārbaudes institūcijai šo preču tehnisko dokumentāciju, kurā jābūt ietvertam reģistrētās programmatūras pirmkodam un izpildkodam, attiecas uz precēm kā tādām. Konkrētāk, valsts tiesiskajā regulējumā norādīts, ka pirmkods ir cilvēkam lasāma datora instrukcija, ko rakstījis programmētājs, un ka izpildkods ir datoram saprotams simbolu kopums, lai izpildītu programmu. Turklāt šajā tiesiskajā regulējumā ir precizēts, ka minētā dokumentācija jāiesniedz ražotāja valsts valodā, pievienojot notariāli apliecinātu tulkojumu valsts valodā. Tādējādi jānorāda, ka pamatlietā aplūkotais valsts tiesiskais regulējums ir attiecināms uz pašu preci un apkalpošanas pakalpojumu sniedzējiem nosaka pienākumu iesniegt tehnisko dokumentāciju, kurā citstarp ir ietverts reģistrētās programmatūras pirmkods un izpildkods, un tie jāuzskata par īpašībām, kas nepieciešamas un specifiskas visiem tirdzniecības automātiem, jo tās nevar pieprasīt attiecībā uz precēm, kurām nav reģistrētās programmatūras pirmkoda un izpildkoda.

39 Turklāt pienākums darīt zināmu reģistrētās programmatūras pirmkodu un izpildkodu ir prasība, kas piemērojama automātiskās maksāšanas ierīcēm to atbilstības nodokļu prasībām novērtēšanas procedūrā. Šajā ziņā šie kodi jāpārbauda, atbilstības pārbaudes institūcijai veicot atbilstības pārbaudi. Ja attiecīgie kodi netiek darīti zināmi, automātiskās maksāšanas ierīces nevar saņemt atbilstības apliecinājumu, kas vajadzīgs to reģistrēšanai Valsts ieņēmumu dienesta vienotajā datubāzē, un tas principā traucē tās laist tirgū Latvijā. Visbeidzot, jāuzsver, ka atbilstības novērtēšanas procedūras noteikumi un prasības ir paredzēti Lietošanas noteikumos, kas netika darīti zināmi Komisijai saskaņā ar Direktīvas 2015/1535 5. panta 1. punkta pirmo daļu.

40 Tādējādi tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais, kas pakalpojumu sniedzējam, kas atbildīgs par automātisko maksāšanas ierīču apkalpošanu, nosaka pienākumu šo ierīču atbilstības pārbaudes institūcijai iesniegt tehnisko dokumentāciju, kurā ir ietverts reģistrētās programmatūras pirmkods, ietilpst jēdzienā "tehniska specifikācija"
Direktīvas 2015/1535 1. panta 1. punkta c) apakšpunkta izpratnē un tādējādi ir "tehniskie noteikumi" šīs direktīvas 1. panta 1. punkta f) apakšpunkta izpratnē.

41 Ceturtām kārtām, jānovērtē, vai pienākumu iesniegt reģistrētās programmatūras pirmkodu var kvalificēt kā "tehniskos noteikumus" saistībā ar tā piederību "citu prasību" kategorijai Direktīvas 2015/1535 1. panta 1. punkta d) apakšpunkta izpratnē. Saskaņā ar šo tiesību normu šajā jēdzienā ietilpst visas prasības, kas nav tehniskas specifikācijas un kas izvirzītas precei, lai īpaši aizsargātu patērētājus vai vidi, un kas ietekmē tās dzīves ciklu pēc laišanas tirgū, piemēram, izmantošanas, atkārtotas pārstrādāšanas, atkārtotas izmantošanas vai iznīcināšanas nosacījumi, ja šādi nosacījumi var būtiski ietekmēt preces sastāvu vai īpašības, vai tās realizāciju.

42 Jākonstatē – ciktāl šis pienākums ietilpst jēdzienā "tehniska specifikācija", kā konstatēts šī sprieduma 40. punktā, to nevar kvalificēt kā "citas prasības". Atbilstoši iepriekšējā punktā sniegtajai šī jēdziena definīcijai tajā neietilpst "tehniskas specifikācijas".

43 Tomēr pilnības labad jāprecizē, ka Tiesa ir nospriedusi – lai attiecīgos valsts pasākumus varētu kvalificēt kā "citas prasības", tiem jāveido "nosacījumi", kas var būtiski ietekmēt attiecīgās preces sastāvu, raksturu vai tirdzniecību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2023. gada 9. marts, *Vapo Atlantic*, C-604/21, EU:C:2023:175, 39. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

44 Šajā gadījumā jānorāda, ka tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais, kas pakalpojumu sniedzējiem, kuri atbildīgi par automātiskās maksāšanas ierīču apkalpošanu, nosaka pienākumu šo ierīču atbilstības pārbaudes institūcijai iesniegt šo ierīču reģistrētās programmatūras pirmkodu un izpildkodu, lai saņemtu atbilstības apliecinājumu, kas vajadzīgs minēto ierīču reģistrēšanai Valsts ieņēmumu dienesta vienotajā datubāzē, var ietekmēt šo ierīču tirdzniecību. Šī pienākuma neizpilde var būtiski ietekmēt automātiskās maksāšanas ierīču tirdzniecību, jo saimnieciskās darbības veicēji netiek mudināti tās iegādāties, un tās patiesībā nevar tikt izmantotas atbilstoši tām paredzētajam pielietojumam. Turklāt ir svarīgi atgādināt, kā izriet no iesniedzējtiesas lēmuma, ka pamatlietā aplūkotā pienākuma iesniegt reģistrētās programmatūras pirmkodu un izpildkodu mērķis nav aizsargāt patērētājus vai vidi, bet gan ļaut valstij uzraudzīt, vai ir izpildīti pienākumi iesniegt deklarācijas, un garantēt nodokļu samaksas kontroli.

45 Tādējādi tādu valsts tiesisko regulējumu kā pamatlietā aplūkoto nevar uzskatīt par "citām prasībām" Direktīvas 2015/1535 1. panta 1. punkta d) apakšpunkta izpratnē.

46 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz pirmo jautājumu jāatbild, ka Direktīvas 2015/1535 1. panta 1. punkta f) apakšpunkts jāinterpretē tādējādi, ka valsts tiesiskais regulējums, kas pakalpojumu sniedzējam, kurš atbildīgs par automātiskās maksāšanas ierīču apkalpošanu, nosaka pienākumu šo ierīču atbilstības pārbaudes institūcijai iesniegt to reģistrētās programmatūras pirmkodu, ir "tehniskie noteikumi" šīs tiesību normas izpratnē, uz kuriem attiecībā pret privātpersonām var atsaukties tikai tad, ja attiecīgā tiesiskā regulējuma projekts iepriekš ir darīts zināms Komisijai saskaņā ar šīs direktīvas 5. panta 1. punkta pirmo daļu.

Par otro un trešo jautājumu

47 Ņemot vērā atbildi uz pirmo jautājumu, uz otro un trešo jautājumu nav jāatbild.

Par tiesāšanās izdevumiem

48 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (septītā palāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2015/1535 (2015. gada 9. septembris), ar ko nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko noteikumu un Informācijas sabiedrības pakalpojumu noteikumu jomā, 1. panta 1. punkta f) apakšpunkts

jāinterpretē tādējādi, ka

valsts tiesiskais regulējums, kas pakalpojumu sniedzējam, kurš atbildīgs par automātiskās maksāšanas ierīču apkalpošanu, nosaka pienākumu šo ierīču atbilstības pārbaudes institūcijai iesniegt to reģistrētās programmatūras pirmkodu, ir "tehniskie noteikumi" šīs tiesību normas izpratnē, uz kuriem attiecībā pret privātpersonām var atsaukties tikai tad, ja attiecīgā tiesiskā regulējuma projekts iepriekš ir darīts zināms Eiropas Komisijai saskaņā ar šīs direktīvas 5. panta 1. punkta pirmo daļu.

Schalin Gavalec Csehi

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2025.gada 18. decembrī.

Sekretārs
A. Calot Escobar

Palātas priekšsēdētājs
F. Schalin